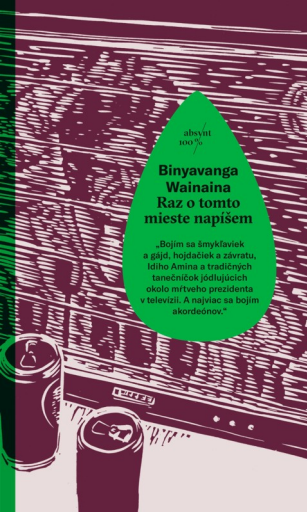

absynt
100 %

**Binyavanga
Wainaina
Raz o tomto
mieste napíšem**

„Bojím sa šmykľaviek
a gájd, hojdačiek a závratu,
Idiho Amina a tradičných
tanečníčok jódlujúcich
okolo mŕtveho prezidenta
v televízii. A najviac sa bojím
akordeónov.“

absynt

Binyavanga Wainaina:
Raz o tomto
mieste napíšem

Memoáre

Niektoré mena boli zmenené
v záujme ochrany súkromia.

© Vydavateľstvo Absynt
Text © 2011 Binyavanga Wainaina
Cover Art © Tomáš Klepoch
Graphic Design © Pavlína Morháčová

ISBN 978-80-89845-75-0

Publikáciu z verejných zdrojov podporil
Fond na podporu umenia

u. fond
na podporu
umenia

Kapitola 1

Je po obede. Hráme futbal za hlavným domom, kúsok od šnúr na bielizeň. Jimmy, môj brat, má jedenásť a moja sestra Ciru päť a pol. Ja som brankár.

Mám sedem rokov a ešte stále neviem, prečo všetci vyzerajú tak, ako keby vedeli, čo a prečo robia.

„Nie si tučný.“ To mi vraví mama po celý čas. „Si len bacuľatý.“

Loptu má Ciru. Je malá, chudá a zlatá. Má ostré lakte a úsmev čistý ako ceruzová kresba. Rovnomerne sa jej zarýva do oboch líc. Beží naproti Jimmymu, ktorý je vysoký, tmavý a v kondičke.

Ciru je triednou hviezdou. Píše sa rok 1978 a chodíme na Základnú školu Leny Moi. Za posledný polrok sa Ciru posunula o ročník vyššie. Teraz je druháčka ako ja, chodí do vedľajšej triedy. Prvý polrok v druhom ročníku svojimi výsledkami všetkých predstihla. A pritom je v triede najmladšia. Ostatní už majú sedem.

Stojím medzi kovovými tyčami, ktoré používame ako provizórnu bránku, a pozerám, ako Ciru a Jimmy hrajú. Z nozdier sa mi derie na pery teplý dych a triešti sa o bradu. Vidím narúžovo žiariace tkanivo viečok. Do uší mi doliehajú náhodné zvuky: autá, vtáky, zvonenie bicyklov značky Čierna mamba, deti v diaľke, psy, vrany a popoludňajšia hudba štátneho rozhlasu. Konžská rumba. Ľudia pred našou obytnou časťou rozprávajú jazykmi, ktorých zvuky síce poznám, ale nerozumiem im a ani nimi nehovorím – jazyk Lujov alebo Kikujov.

Môj smiech je kdesi hlboko vnútri, ako keď sa ráno nechce naštartovať auto. V škole je Ciru vždy jednotka, na každej stránke má modré, červené a žlté hviezdičky. Práve Ciru vždy v bielych šatách odovzdáva na Deň rodičov kvety čestnému hosťovi – pánovi Benovi Methuovi. Keď sa s ňou umývam, čľapkáme sa, smežeme a bijeme, až sa to všetko vždy rýchlo skončí vo virvare slz a chichotu.

Stočí sa popri Jimmym, loptu má na nohách a smeruje ku mne. Som pripravený. Som bystrý a pružný. Čakám na loptu. Jimmy uteká za ňou, aby ju zastavil; zapletajú sa a odľúkajú. Pred niekoľkými chvíľami bolo slnko ako jeden biely lúč, teraz už však padlo za stromy. Po celej záhrade vidím tisíce slnk, ktoré sa vystrkujú z medzier. Všetky sú guľaté a všetky vystreľujú tisíce a tisíce lúčov dopadajúcich na konáre a listy a štiepiacich sa na ďalšie menšie dokonalé slnká.

Keď sa smeje Ciru, smejem sa aj ja, ocitám sa vnútri jej smiechu a spolu padáme dolu, držiac sa v objatí. Cítim, ako sa v nej nadúva smiech ešte pred tým, než vyjde von, a nadúva sa aj vo mne.

Viem, ako hýbať jej i Jimmyho vzorcami. Moje vzorce sa o seba na verejnosti stále potkávajú. Sú v bezpečí, len keď som sám, alebo keď snívam s otvorenými očami.

Ciru sa smeje nahlas, s ústami naširoko otvorenými a červenými. Zvuk skáče ku mne, plieskajúce plachty zvuku, ale zrazu som stratený. Ruky, nohy a lopta sú zabudnuté. Tisíc slnk dýcha. Vdychujú, prepínajú sa a ochladzujú do listov, a ja dýcham s nimi; potom odľúknu svetlo dopredu a vydýchnu – zohrejú mi telo. Mám práve v úmysle nechať sa nimi úplne pohltiť, keď ma naraz upúta jedna myšlienka.

Slnko nás nerozbíja na kúsky. Nerozbíja nás na odtelesnené častice, keď padá poza stromy a ďalšie veci. Každý kúsok slnka je vždy jedno celé slniečko.

Vraciam sa k svojim rukám a nohám a bránke, pripravený vysvetliť tisíc slnk Jimmymu a Ciru. Som vzrušený. Tentokrát mi budú veriť. Keď im o tom poviem, nebude im to pripadať hlúpe ako obyčajne. Vždy na mňa len pozrú, vyvrátia oči a povedia, že som stratil kolieska. Že, aha, jasná páka. Približujú sa. Jimmy kričí. Skôr než úplne precitnem, v uchu sa mi rozďaví diera. Lopta ma zasiahne priamo do tváre. Padám.

Góóóó! Tisíc slnk vybuchuje vlhkým smiechom; donkonca aj rádio sa smeje. Pozriem hore a vidím, ako sa obaja nado mnou zohýbajú, kvapká z nich pot, ruky majú vbok.

Jimmy prevráti oči a povie: „Stratil si kolieska.“

„Som smädná,“ vraví Ciru.

„Ja tiež,“ povie Jim a utekajú. Chcem sa postaviť a utekať s nimi. Bolí ma tvár. Juma, náš pes, mi ju olizuje. Opriem sa o jeho brucho, nos sa mi zaborí do jeho kožúška. Slnko je pod stromami, obloha jasná, už nie som rozbitý ani rozložený. Vzchopím sa a vyskočím na nohy. Juma zakňučí, znie to, ako keď zastavuje auto. Ženiem sa dopredu, vyťahujem svoj hlas a hádzem ho dopredu, aby som sa pridal k ich uzneseniu o smäde.

„Hej!“ zajačím. „Aj ja, aj ja som smädny!“

Nepočujú ma. Nasmerovali si to preč od kuchyne a ja ich s Jumom v päťách nasledujem po dlhých chumáčoch nepokosenej trávy, ktorá pokrýva záhradu. Kľučkujú pomedzi tatove traktory, uhýbajú sa psiemu hovnu, utekajú cez tieň a blednúce slnko, okolo malých termitích výbuchov v kikujskej tráve a zabudnutých kôp farmárskych náhradných dielov naskladaných za ohradou, ktorá oddeľuje hlavný dom od časti pre služobníctvo. Tam zabočia, zakričia ahoj na Zablonu, kuchára, ktorý vonku umýva riady v bielom tielku a modrých nohaviciach, s mydlom Lifebuoy a so zápachom uhlia. Aj ja zakričím ahoj, a teraz už dobre splývam s ich pohybmi. Zastavujú,

potom sa otočia k našej obyčajnej pretekárskej dráhe od časti pre služobníctvo do kuchyne.

Tam ich dobieham, Jumov ňufák štuchá do Jimovej nohy. Sledujem, ako si do krkov lejú z pohárov chladnú tekutinu, vidím, ako sa im leje po stranách líc. Jimmy sa naučil vyglgnúť celý pohár vody na jeden šup. Tečie dole rúrkou, guľôčkobublinky, kľžuce sa dolu mäkkým priezračným tunelom zvuku, ako žaba.

Tresne pohárom o linku, grgne si a zvrtnie sa, aby na mňa pozrel.

Čo je smäd? Slovo sa rozpadá na stovky slniečok. Zdvíham pohár i pohľad. Ciru sa na mňa pozerá s už prázdny pohárom, utierajúc si pery o predlaktie.

* * *

Som v spálni, sám. Mám pohár vody. Chcel by som ju vychlípať naraz ako Jimmy. To slovo, *smäd*, *smädny*. Je to ako nejaké uznesenie. Pobáda človeka k rýchlemu činu. Myslím si, že slová musia byť konkrétnymi vecami. Určite nemôžu byť iba námetmi vecí, nejasnými obrazmi a roztrúsenými, premenlivými vnemami.

Radi občas kradneme tatove staré golfové loptičky a hádzeme ich do ohňa. Najprv sa zošúveria v akejsi extáze ako mačka, ktorú hladia, potom sa natiahnu do oblúka, začínajú bublať a skákať a napokon z ohňa vystrelia ako náboje, vylúpnuté a voľné. Pod obalom majú natesno navinuté gumičky, ktoré teraz dokážeme rozbaľiť. Sledujeme, ako sa loptičky čoraz viac zmenšujú a gumičky sa odvíjajú tak dlho, až sa nám zdá nemožné, že vyšli z tej malej tvrdej loptičky.

Chcem byť naisto smädny ako Jimmy a Ciru.

Voda má viac tvaru a je prítomnejšia než vzduch, ale stále je bezfarebná. Keď už máte tvar vody v ústach, ob-

javíte svoje telo, pretože voda je čistá. Pitie vody vám umožňuje ochutnať ústa, pocítiť trúbkovitý tvar hrdla a rastúcu loptu brucha.

Odgrgnem si. A pohladkám si brucho, ktoré vrčí. Baštrngujem s kohútikom a všímam si, že keď voda tečie z kohútika rýchlo, stáva sa bielou. Voda, ktorá sa hýbe rýchlo, ponáhľa sa von z kohútika, má tvar, formu i smer.

Dávam ruku pod kohútik a cítim, že je tuhá.

Myšlienka začína dostávať formu. Existuje vzduch, existuje voda, existuje sklo. Rýchlo sa pohybujúci vietor dáva formu vzduchu, rýchlo sa pohybujúca voda jej dodáva formu. Možno... možno, že sklo je voda, ktorá sa hýbe nejakou super rýchlosťou ako v televízii, keď sa superhrdina pohybuje tak rýchlo – dokonca rýchlejšie ako sa stihne rozmazať jeho obraz –, že sa k sebe tisíckrát vráti ešte pred tým, ako zachytíte jeho pohyb.

Nie. Nie. Smäd je... je... vťahujúca neprítomnosť, ústa otvárajúca rybička vytiahnutá z vody. Poháňa vás z všadeprítomnej neprítomnosti vzduchu, vaša dýchajúca osoba – stáva sa z vás len prúd, nehybná tečúca adresa, pijúca osoba. Je to už len kúsok od hladu, ktorý pochádza z tuhého tel(es)a, takého, ktoré má čuch, chuť, vidí a potrebuje farby. Áno!

Ale – ešte stále nedokážem nájsť odpoveď na to, prečo ma to slovo tak zneisťuje a núti rozmýšľať. Nedokážem ten prúd vody poslať dole hrdlom len tak bez námahy. Vylieva sa mi do nozdier a dusí ma. Iní ľudia majú slovný svet a v tom ich slovnom svete majú slová, ako napríklad *smädny*, svoju dĺžku, šírku a výšku, pevnú štruktúru a bezmyšlienkovitú príslušnosť ako ruky, prsty na nohách, lopty a dvere. Keď povedia slovo, ich telo sa pohne ku konaniu, istému a skutočnému.

A ja, ja len stále stojím a pozorujem ľudí, ktorí smelo konajú na povel slov. Ja ich dokážem iba nasledovať.

Nevyzerá, že by sa potkýnali a padali do jám, ktoré ich úsudok nevidí. Ich istota preto musí byť tým správnym svetom. Skladám pohár. Niečo je so mnou zle.

* * *

Sme na ceste domov po dni strávenom s rodinou v mestečku Molo. Jeme kekсы House of Manji.

Beatrice, s ktorou chodím do triedy, si minulý týždeň zlomila nohu. Pokryli jej ju bielou sadrou. Bojler u nás doma je tiež pokrytý bielou sadrou. Beatricine prsty na nohách sú tučné, sivé kliešte. Bojler je hrubý valec, pokrytý lepkavotvrdou hmotou ako Beatricina nová noha. Má barly.

Chrum sa láme a uvoľní praskavú sladkosť. *Chrum!* Šamrole.

Barly padajú a lámu sa. Rups!

Kekсы.

Uganda, odkiaľ pochádza mamka, spadla a zlomila sa. Rups!

Poľný maršal Amin Dada, ugandský prezident, zjedol na večeru svojho ministra. Ministrovu hlavu uchovával v chladničke. Jeho syn nosí uniformu ako on. Stoja pri sebe v televíznych správach, na čele sprievodu.

Som ospalý. Ciru zaspáva rýchlo. Jimmy poprosí tata, aby zastavil auto – chce sa mu cikať.

Aj ja hneď zisťujem, že sa mi chce cikať.

Zaparkujeme na okraji doliny, ktorá sa rozprestiera pod nami a pripomína puzzle záhradiek. Už dlho som sa chcel prejsť pomedzi zlomové čiary týchto puzzle. Niekde tam vonku, vždy v diaľke, je svet nejasný a rozmazaný a krásny.

Chcem prekĺznuť cez tie ryhy a dostať sa na druhú stranu.

Po cikaní si kráčam ďalej: dole do údolia, okolo ple-
júcich mamiiek s ohromenými výrazmi, ponad potôčik,
cez *bomu* s dospelým dobytkom, posiatu lajnami.

Aha, aha, horúčkovník!

Má kučeravú korunu, zlatá a zelená kôra svieti. Vy-
zerá, akoby ju zošíkma načrtli ostrou ceruzkou tak, aby
mohla zaryť svoje ostré hrany do duše kohokoľvek, kto
sa na ňu pozrie z diaľky. Nedá sa na ňu liezť, má trne.
Akácia.

Akoby ju vyrobili pre sny.

Som sklamaný z toho, že celá tá vzdialená krajina,
modrá a ponorená do jemnej hmly, sa postupným pri-
bližovaním stáva čoraz skutočnejšou: neexistuje nejas-
né miesto, kde by sa rozmazávala jasnosť, kde by istota
nemala žiadnu moc a sny by boli skutočné.

Po chvíľke vidím, ako za mnou ide môj brat Jimmy.
Prechádza cezo mňa nové vzrušenie, musím ho od seba
držať čo najďalej, utekať rýchlejšie a rýchlejšie.

Naťahujem sa a je zo mňa gumičkový obor, super-
hrdina, ktorého predĺžila rozprávková rýchlosť. Som
taký dlhý ako vzdialenosť medzi mnou a ním. A ako sa
hýbem čoraz rýchlejšie a rýchlejšie, svet svetla a vetra
a zvuku ma plieska do tváre.

Keď sa skoncentrujem, dokážem ten svet pustiť do
seba, pustiť do seba všetok ten svist sveta. Zatínam zuby,
spevňujem brucho.

Prichádza, tá chvíľa prichádza.

Ak zachytím tú správnu chvíľu, dokážem zo seba vy-
streliť svoju myseľ, nech sa poskladá do sveta a vlečie
sa za mnou ako vozík. Ako golfová loptička vystrelená
z ohňa. Nie! Nie! Nie golfová loptička! Svet sa bude za
mnou márne trepoť ako... ako plášť superhrdinu.

Budem oslobodený od trápnosti, od Ciru, od Jimmy-
ho, od snov s Idi Aminom. Svet sú pruhy oslepujúceho

svetla. A moje telo sa ako suchý zips odtrhne od vzorcov ostatných.

Neskôr sa budím na zadnom sedadle. „A sme tu,“ vraví mamka rada vždy, keď prideme domov. Kožu mám horúcu a mamkine mäkké hánky mi ťukajú na čelo. Cítim desaťtisíc horúcich, bodavých cvrčkov spievajúcich refrén. Chcem si strhnúť šaty, nech mám v tej praskajúcej noci obnaženú kožu. „Pssst,“ zašepká, „psst, psst,“ a po jazyku sa mi kotúľa sirup s ružovou príchuťou, tatove silné paže mi podložili kolená. Strkajú ma do vyžehlených plachiet, ktoré sú preložené cez deku ako nejaká klapka. Mamka mi ich ťahuje cez hlavu. Mám pocit, že som list, horúci horiaci list, a vidím, ako ma ide veľký lepkavo-sirupovo-kvapkajúci jazyk obliznúť a zalepiť.

O niekoľko minút vstávam a idem k Jimmyho posteli.

Kapitola 2

Sophia Mwela býva vedľa nás. Sme aj spolužiaci. Sophia je triedna dozorkyňa. Sedím vedľa nej v lavici, ale rozpráva sa so mnou iba zriedkavo. Aj ona je v triede číslo jeden, ako Ciru. Jej rodina sú bohatí snobi. Mwelovci rozprávajú nosmi – voláme to „wreng wreng“ – ako ľudia z televízie, ako ľudia z Anglicka a Ameriky. Doma majú poschodie a majú aj lokaja a livrejovaného šoféra. Chodia na hodiny klavíra.

Ich otec pracuje pre Union Carbide. Je tam šéfom a pod sebou má dokonca aj bielych ľudí. Ciru a ja sa im chystáme ukázať. Chystáme sa preobliecť za Američanov. To je môj nápad.

S Ciru vtrhneme do mamkinho šatníka. Dávam si na seba afro parochňu, rúž na pery a topánky na opätkoch, vypchaté záchodovým papierom. Chcem, aby sa prezliekla tiež. Nie, vraví mi. Dohadujeme sa, že budem akože jej sesternica z Ameriky. Pudrujem si tvár a kýčame. Žiarivé midi šaty. Na mne vyzerajú maxi. Žujem strašne veľa ružových žuvačkových kociek značky Big G. Lezieme na strom, Ciru a ja, strom, ktorý oddeľuje náš plot od ich.

Voláme Sophiu.

„Sophiaaaaaa,“ vraví Ciru. Chichoceme sa.

„Sophiaaaaaa,“ vravím, po americky, „Souu-fiáááá.“

Sophia prichádza, vážna, s hlavou naklonenou nabok a zamračenou tvárou ako seriózny človek, ako človek, ktorý vie niečo, čo my nevieme.

„Toto je moja sesternica Sherry z Ameriky. Je negerka,“ vraví Ciru.

„Hááj. Wreng wreng,“ vravím po americky, erdžím nosom a robím zo žuvačky bublinku. Opätky mi idú spadnúť.

„Prišla som z Ohája. Lós Endželiís. Létisko. Bááston. Wreng wreng...“

Ovievam si tvár a obtieram si pery o seba ako žena z reklamy na mydlo Lux. Pery uvoľňujem a praskám bublinu. *Mpá!*

Sophia sa pýta: „Ako je v Ohiu?“

„Ou, supersky. Je to tam také wreng wreng wreng.“

Hovorím: „Prišla som na Pan Am. Na sédemstoštyridsaťsédmičke...“

Otočí hlavou a prikývne. Pozrime sa! Verí mi!

Mykol som plecóm: „Len som sadla na džet, néviem, kedy sa znóvu vrátim.“

Odvracia sa.

„Závolaj mi. Moje číslo je 555...“

Na druhý deň Sophia povie celej triede, že som sa obliekol do mamkiných šiat a tváril sa, že som Američanka.

A oni sa smejú a smejú.

* * *

Jimmy rád prevracia očami a vraví frajerské americké veci, ako „stratil si kolieska“ alebo „aha, že jasná páka“.

Tisícky koliesok – každé z nich priviazané k tvojej myslí gumičkou – ti myseľ roztrusuje do tvrdého mäkkého sveta, ktorý myseľ vidí.

Golfoloptičkolieska.

Svet, ktorý vidíte, je zvlnený mnohými paralelnými žliabkami – miliónmi mentálnych alejí. Každý nový deň

hádžete svoje kolieska von z mysle a nechávate nohy, ruky a plecia ísť za nimi. A čoskoro sa tie kolieska s hrmotom uhniesdza v ryhách a ženú sa s vážnosťou a presnosťou, ktorú riadite vy, s rastúcou opovážlivosťou.

Každé koliesko je jedna celá guľatá verzia vás. Ako tie slnká.

V ryhe, vo švungu.

Ale práve, keď už sa to koliesko kotúľa, zabehane skáče po stenách vášho žliabku hore-dole, snaží sa dostať na okraj, píska si, žuje žuvačku, bicykluje sa dole kopcom a poskakuje celé ako jojo a celé americké – daždžom namlátенý štrk za oknom vašej spálne sa mení na pečenie klobás a pečenie klobás sa môže zmeniť na krútiace sa krvavé črevá alebo armádu naježených fúzkatých akordeónov, ktoré vás naháňajú a smejú sa ako Idi Amin.

Koliesko ti odpadne a napchá sa do ryhy, v ktorej je ďalšie koliesko, narazia do seba a klobásy a štrk a črevá a sto manických akordeónov vydá hlasný čvachtavý zvuk.

A ty sa teraz hýbeš, v panike, a si stratený. Bojím sa akordeónov, čvachtavých zvukov a toho, že stratím kolieska.

* * *

„Víta vás televízia Hlas Kene. Seriál *Šesťmilióndolárový muž* vám prinášajú Kancelárske potreby K J.“

„Na NASA 1 to vyzerá dobre.“

„Roger. Spínač pre rameno BCS zapnutý.“

„Okej, Victor.“

„Spínač pre raketové rameno zapnutý.“

„Pridávam plyn. Prerušovač zapaľovania zapnutý.“

„Došlo k oddeleniu.“

„Roger.“

„Vnútorne a vonkajšie klapky vysunuté.“

„Prichádzam na letisko so smerovou odchýlkou ťažiska.“

„Vyzerá to dobre.“

„Ach, Roger.“

„Máme výtrysk, tlmič 3!“

„Nastaviť klopenie na nulu.“

„Klopenie je mimo. Nedokážem udržať nadmorskú výšku.“

„Oprava, Alpha Hold nefunguje, otočte riadiacu páku – pomoc!“

„Veliteľ! Neudržím ju. Láme sa, lá...“

* * *

Je sobota.

Robím sa, že mi tečie z nosa a mamka mi dovoľí ísť s ňou do roboty.

Nechcem vidieť Sophiu Mwela. Viem, že podíde k plotu medzi našimi domami, zavolá na Ciru a spýta sa jej, či je jej americká sesternica doma.

Bude sa smiať.

S Ciru sa nerozprávam. Z nej sa nikto nesmeje. Nechcem dnes zostať doma. Jimmy nevie, čo sa stalo. Som si istý, že mu to Ciru povie.

Mamka má kaderníctvo, jediné poriadne kaderníctvo v Nakuru, čo je štvrté najväčšie mesto v Keni. Volá sa Green Art. Mama tiež predáva maľby a drevené sochy. Sedím na zemi v mamkinom kaderníctve pri nohách obrovského zhrbeného mimozemšťana. Zacítim, ako sa vo vedľajšom Kenya Coffeehouse varí káva.

* * *

Sušičský mimozemšťan má sivú umelohmotnú hlavu. Jeho tvár je veľká diera, zízajúca na mňa, tá diera je rovná, guľatá sieť, z ktorej môže fúkať horúci vzduch. Strčím hlavu do jeho helmy a pustím si *Šesťmilióndolárového muža*.

Mary keca s mamkou o Idi Aminovi. O Idi Aminovi sa rozprávajú vždy v Maryinom jazyku – v lugandštine –, mamka ho ovláda, hoci to nie je jej rodný jazyk. Museveniho povstalecká armáda zhromažďuje sily v Tanzánii. Počas rozhovoru pomaly prežúvajú pečenú kukuricu. Mama hovorí po rwandsky (po bufumbirsky), po lugandsky, po anglicky a po kiswahilsky... Tato hovorí jazykom Kikujov, po kiswahilsky a po anglicky. My deti hovoríme iba po anglicky a po kiswahilsky. Tato a mamka sa medzi sebou rozprávajú po anglicky.

Dnes budem superhrdinom. Odsvištím na oblohu s neviditeľným plášťom a bionickými svalmi.

Ja im ukážem.

„Steve. Austin. Sótva živý muž,“ wrengujem po americcky. „Páni, môžeme ho prrrestavať. Máme k dispozícii technológii. Postavím prrrvého bionického muža na svete... Neudržím ju; láááááme sa! Lááááá...“

Umelohmotná helma sušiča na vlasy sa zaparila od môjho dychu.

Začínam po nej písať prstom.

* * *

Mary má veľké dobrácke oči a pri chôdzi kolíše bokmi, čo mňa a Ciru vždy rozosmieva.

Idi Amin zabíja ľudí a hádže ich krokodílom. Níl je upchatý mŕtvolami. V Ugande máme veľa tiet a ujev. Aj moji starí rodičia z maminej strany sú v Ugande.

Tatov kamarát zmizol na hraniciach a všetko, čo sa z neho našlo, boli jeho zlomené okuliare v masovom hrobe.

Mary je z Bugandy. Utekla pred Aminom do Kene. Veľa ľudí pred Aminom uteká do Kene. Mama je z kmeňa Bufumbirov. Ale hovorí Maryiným jazykom, lebo chodila do dievčenskej školy v Bugande, do najlepšej dievčenskej školy v Ugande – k St. Mary Nama-gu-nga.

Mamine brucho sa začalo nadúvať novým bábätkom. Chce ďalšie dievčatko.

Mamka stretla tata, keď študovala na Kianda College v Nairobi. Bol strašný frajer. Mal motorku a auto a bol v Anglicku. Sme Keňania. Bývame v Nakuru. Mama sa narodila v Ugande, ale teraz je Keňanka. Tato je Keňan. Je z kmeňa Kikujov.

Je generálnym riaditeľom spoločnosti Pyrethrum Board of Kenya.

Páči sa mi, ako Maryine prsty vedia robiť veci, aj keď sa jej oči pozerajú inam. Posúva hlavy zákazníkov a zákazníčok hore a dole, zo strany na stranu, prsty jej cvakajú rýchlo ako ihlice a z veľkej hústiny strapatých vlasov sa stávajú rady a veže ako naše nové cesty, železnice a mosty.

Naším prezidentom je Kenyatta. Je otcom nášho národa.

Keňa je mierumilovný národ.

Všetci ťaháme za jeden povraz a v škole spievame *harambee*, čo znamená, že ťaháme za jeden povraz – ako zbor, ako pri preťahovaní sa lanom. Na pódiu zboru stojí a máva mucholapkou dirigent Prezident Kenyatta, ktorý má červené hrozivé oči a bradu. Jedného dňa vraj Kenyattov mercedes uviazol v blate. Zakričal *harambee*, aby prišli ľudia a tlačili a pomohli jeho dlhému Mercedesu Benz z blata, takže všetci tlačíme a ťaháme za jeden povraz a to auto z blata určite dostaneme.

Občas si Mary namočí prsty do pomády a prejde tým mazivom po chodbách a rozpláňovaných uliciach, takže sa lesknú ako Amerika v televízii. Niekedy, keď to robí, stíha aj jesť. Každých niekoľko týždňov príde nový štýl účesu zo Západnej Afriky, z Africkej Ameriky, od Miriamy Makeba alebo z časopisu *Drum*, alebo od Jackson Five: uzi, afro, rafia alebo ananás, a Mary okamžite vie, ako ho spraviť.

Kenyatta je otcom nášho národa. Rozmýšľam, či sa Keňa volá podľa Kenyattu, alebo Kenyatta podľa Kene.

Televízni ľudia vravia Kíňa. My hovoríme Keňa. Keňa má pätnásť rokov. Je dokonca staršia než Jimmy.

Keňa nie je Uganda.

Dážď bubnuje na vlnitú železnú strechu kadernického salóna Green Art. Bravčové klobásky Hot Uplands praskajú na panvici. Prišla búrka a zvuk dažďa mohutnie ako dav na štadióne, keď padne gól. Odrazu sa rozsvištía dvere a zvonka mi na tvár dopadnú kvapôčky vody.

Cinkcinkcinkcink.

Dnes cítim bolesť v hrudi, sladkú, pátravú a boľavú ako porezaný jazyk, ktorý po zjedení silného ananásu štiepe od sladkosti i bolesti.

„Našla som ťa!“ povedala by Sophia, keby teraz vrazila do kaderníctva.

Chýba mi Ciru.

Mám toho už toľko, čo by som jej rád povedal. Keby tu bola, vytiahla by ma zo seba von. Trochu by som sa zatackal a potom by som za ňou utekal, či skôr sa rútil, rýchlo a odhodlane.

Dovnútra vrazí skupina žien. Sú oblečené na svadbu. Hysterčia. Ich nažehlené vlasy sa v daždi scvrkli. Nad prípravami doma strávili celú noc. Meškajú na svadbu.